

Sygn. akt II PZ 31/10

POSTANOWIENIE

Dnia 8 października 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Hajn (przewodniczący)

SSN Katarzyna Gonera (sprawozdawca)

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa J. H.
przeciwko I. Polska Sp. z o.o. w likwidacji
o wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 października 2010 r.,
zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych
z dnia 13 kwietnia 2010 r.,

odrzuca zażalenie.

Uzasadnienie

W dniu 16 stycznia 2009 r. strona pozwana I. Polska Spółka z o.o. w likwidacji wniosła dwie skargi o wznowienie postępowania przed Sądem Rejonowym z powództwa J. H. zakończonej wydaniem 27 listopada 2006 r. prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym oraz w sprawie VII P .../07 z powództwa J. H. zakończonej wydaniem prawomocnego wyroku zaocznego z 21 czerwca 2007 r. Sprawy te zostały połączone do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia na podstawie art. 219 k.p.c. na zgodny wniosek stron.

W wyniku rozpoznania połączonych skarg o wznowienie postępowania, Sąd Rejonowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 16 listopada 2009 r. zmienił wyrok Sądu Rejonowego z 21 czerwca 2007 r. w ten sposób, że powództwo oddalił oraz uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy w dniu 27 listopada 2006 r. i również powództwo oddalił.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik powoda, oznaczając wartość przedmiotu zaskarżenia dwukrotnie na kwotę po 30.000 zł - w związku z tym uiszczył opłatę od apelacji w wysokości dwa razy po 30 zł.

Rozpoznając apelację Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z 13 kwietnia 2010 r., wydanym na rozprawie apelacyjnej postanowił: 1) sprawdzić z urzędu wartość przedmiotu zaskarżenia, 2) ustalić wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 60.000 zł, a opłatę od apelacji określić na kwotę 3.000 zł, 3) wezwać pełnomocnika powoda do uzupełniania opłaty od apelacji w wysokości 2.940 zł w terminie siedmiu dni pod rygorem odrzucenia apelacji i 4) skierować sprawę na posiedzenie niejawne celem podjęcia dalszych decyzji.

Pełnomocnik powoda wniósł na powyższe postanowienie zażalenie.

Po wniesieniu zażalenia Sąd Okręgowy sporządził uzasadnienie zaskarżonego postanowienia, w którym przypomniał, że zgodnie z art. 406 k.p.c. do postępowania ze skargi o wznowienie postępowania stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Zgodnie z art. 391 § 1 k.p.c. jeżeli nie ma przepisów szczególnych o postępowaniu przed sądem drugiej instancji, do postępowania tego stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Sąd Okręgowy stwierdził, że był upoważniony do zbadania wartości przedmiotu sporu i zaskarżenia, która nie była przedmiotem badania przez Sąd pierwszej instancji na podstawie art. 25 k.p.c. W wyniku sprawdzenia z urzędu wartości przedmiotu zaskarżenia określonego przez pełnomocnika powoda jako dwa razy po 30.000 zł Sąd Okręgowy ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 60.000 zł, a opłatę od apelacji określił na kwotę 3.000 zł. Określenie wartości przedmiotu zaskarżenia jest, co do zasady, pozostawione powodowi, jednak podlega kontroli sądu. Stosownie do art. 25 § 1 k.p.c. sąd może na posiedzeniu niejawnym, a zatem tym bardziej na rozprawie,

sprawdzić wartość przedmiotu sporu lub zaskarżenia oznaczoną przez apelującego i zarządzić w tym celu dochodzenie.

W rozpoznawanej sprawie występowała przedmiotowa kumulacja roszczeń o charakterze majątkowym: żądania wynagrodzenia przyznanego powodowi nakazem zapłaty z 27 listopada 2006 r. wydanym w postępowaniu upominawczym w sprawie Np .../06 oraz żądania wynagrodzenia zasądzonego na rzecz powoda wyrokiem zaocznym z 21 czerwca 2007 r. w sprawie P .../07. Po połączeniu spraw do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia zlicza się, zgodnie z art. 21 k.p.c., wartość tych roszczeń dla celów oznaczenia wartości przedmiotu sporu oraz zaskarżenia wobec wniesienia apelacji co do całości wyroku Sądu Rejonowego z 16 listopada 2009 r. oddalającego powództwo dotyczące obu roszczeń. W sprawie Np .../06 wartość przedmiotu sporu zgodnie z art. 19 § 1 k.p.c. została określona przez powoda na kwotę 30.000 zł i tak samo została określona wartość przedmiotu sporu w sprawie P .../07, razem kwoty te składają się na wartość przedmiotu sporu, a następnie zaskarżenia, w sprawie o wznowienie postępowania ustaloną przez Sąd Okręgowy na kwotę 60.000 zł.

Sąd Okręgowy stwierdził, że skoro wartość przedmiotu sporu przekraczała 50.000 zł, powód był zobowiązany uiszczać od wszystkich podlegających opłacie pism opłatę stosunkową wynoszącą od apelacji 3.000 zł i związku z tym na podstawie art. 373 k.p.c. zobowiązał pełnomocnika powoda do uzupełnienia opłaty stosunkowej od apelacji w wysokości 2.940 zł, przy uwzględnieniu jej opłacenia łączną kwotą 60 zł, w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia apelacji na podstawie art. 370 k.p.c. jako niewłaściwie opłaconej.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł w imieniu powoda jego pełnomocnik, zarzucając: 1) błędną wykładnię art. 25 k.p.c. przez uwzględnienie tylko § 1 przy pominięciu § 2 tego artykułu, w wyniku czego Sąd drugiej instancji dokonał sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia z urzędu już po doręczeniu apelacji stronie pozwanej; 2) niesłuszne zastosowanie art. 21 k.p.c. w przypadku połączenia dwóch pozwów do łącznego rozpoznania na podstawie art. 219 k.p.c.; 3) naruszenie art. 35 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, przez nieprawidłowe jego zastosowanie wobec błędnego ustalenia, że wartość przedmiotu zaskarżenia dwóch wyroków objętych wyrokiem Sądu pierwszej

instancji, po połączeniu, wynosi 60.000 zł, podczas gdy wartość przedmiotu zaskarżenia każdej z połączonych spraw wynosi 30.000 zł, czyli nie przewyższa kwoty 50.000 zł, przez co powód jako „pracownik wnoszący powództwo” (art. 96 ust.1 pkt 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych) zobowiązany jest do uiszczenia opłaty podstawowej w kwocie 30 zł od każdej sprawy osobno; 4) naruszenia art. 19 k.p.c. przez nieprawidłowe jego zastosowanie i ustalenie, że wartość przedmiotu zaskarżenia należy ustalić łącznie dla obu spraw w kwocie 60.000 zł, mimo że powód w obu pozwach podał kwotę 30.000 zł jako wartość przedmiotu sporu, co dotyczyło każdego z pozwów osobno; 5) naruszenie art. 219 k.p.c. przez błędne uznanie, że wskutek połączenia dwóch oddzielnych spraw do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi sumę wartości przedmiotu połączonych spraw, chociaż sprawy te zostały wniesione odrębnie, przez co wartość przedmiotu zaskarżenia pozostaje odrębna dla każdej z połączonych spraw.

Powód wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz zasądzenie od pozwanej spółki na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozważenia wymagała przede wszystkim dopuszczalność wniesionego zażalenia.

Zażalenie do Sądu Najwyższego może być wniesione jedynie na te postanowienia sądu drugiej instancji, które są wymienione w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako objęte możliwością zaskarżenia (art. 394¹ k.p.c.).

Według art. 394¹ § 1 k.p.c., zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (pkt 1), a także na postanowienie sądu drugiej instancji co do kosztów procesu, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji (pkt 2). Według art. 394¹ § 2 k.p.c., w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, zażalenie przysługuje także na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień, o których mowa w art. 398¹ k.p.c. (w przedmiocie

odrzućenia pozwu lub umorzenia postępowania, od których przysługuje skarga kasacyjna), a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji.

W związku z przytoczoną treścią art. 394¹ k.p.c. oceny wymaga, czy zaskarżone postanowienie – dotyczące sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia, ustalenia innej wartości przedmiotu zaskarżenia niż oznaczona przez skarżącego, ustalające wysokość opłaty stosunkowej od apelacji i zobowiązujące do uiszczenia brakującej części opłaty pod rygorem odrzucenia apelacji – jest postanowieniem, na które przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego.

Zaskarżone postanowienie nie jest postanowieniem o odrzuceniu skargi kasacyjnej albo skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 394¹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie jest też postanowieniem w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania (394¹ § 2 k.p.c.). Nie stanowi także postanowienia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie (w rozumieniu art. 394¹ § 2 k.p.c.), gdyż postanowieniami kończącymi postępowanie w sprawie są postanowienia zamykające drogę do wydania orzeczenia sądu danej instancji rozstrzygającego istotę sprawy w procesie (wyrokiem) lub w postępowaniu nieprocesowym (postanowieniem), a ponadto postanowienia, które kończą sprawę jako pewną całość poddaną pod osąd, a więc dotyczące całości sprawy i będące ostatnimi orzeczeniami wydanymi w postępowaniu (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 31 maja 2000 r., III ZP 1/00, OSNC 2001, nr 1 poz. 1). Przeciwnieństwem postanowień kończących postępowanie w sprawie są natomiast „postanowienia kończące w postępowaniu jedynie zagadnienia incydentalne, uboczne” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 listopada 1996 r., III CKN 12/96, OSNC 1997, nr 4, poz. 41 oraz uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 24 listopada 1998 r., III CZP 44/98, OSNC 1999, nr 5, poz. 87). Takim właśnie postanowieniem, dotyczącym kwestii incydentalnej, jest postanowienie sprawdzające wartość przedmiotu zaskarżenia, ustalające tę wartość i określające wysokość opłaty od apelacji.

Nowe brzmienie art. 394¹ k.p.c., wprowadzone ustawą z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 69, poz. 592), umożliwia zaskarżenie do Sądu Najwyższego także postanowień sądu drugiej

instancji co do kosztów procesu, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji (394¹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Jednakże w tej normie prawnej nie mieszczą się postanowienia sądu drugiej instancji dotyczące kosztów sądowych, w tym opłat. W art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c. chodzi o koszty procesu w rozumieniu ustawowej definicji tej kategorii pojęciowej zawartej w art. 98 § 1 k.p.c. Koszty procesu są rozliczane między stronami procesu. Podstawą orzeczeń dotyczących kosztów procesu są przepisy Kodeksu postępowania cywilnego (np. art. 98-110). Z kolei koszty sądowe obejmują rozliczenie między stroną wnoszącą o podjęcie przez sąd czynności sądowych a sądem (ściślej – Skarbem Państwa). Postanowienia dotyczące kosztów sądowych mają swoje oparcie w przepisach ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2010 r. Nr 50, poz. 594 ze zm.). Zatem postanowienie sądu drugiej instancji co do kosztów procesu (art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz postanowienie dotyczące sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia oraz ustalenia wyższej wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 368 § 2 k.p.c. w związku z art. 25 k.p.c.) i wzywające do uiszczenia brakującej części opłaty od apelacji (art. 130³ § 2 k.p.c. w związku z art. 373 k.p.c. i w związku z odpowiednimi przepisami ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych), to dwie różne kategorie postanowień w kwestiach incydentalnych, co wynika także z ich wyraźnego rozdzielenia w art. 394 § 1 k.p.c., gdzie odrębnie wylicza się jako przedmiot zaskarżenia zażaleniem zwrot kosztów procesu, określenie zasad ponoszenia przez strony kosztów procesu oraz wymiar opłaty (pkt 9). Zgodnie z treścią art. 394 § 1 pkt 9 k.p.c., zażalenie do sądu drugiej instancji przysługuje na postanowienia sądu pierwszej instancji, którego przedmiotem jest zwrot kosztów, określenie zasad ponoszenia przez strony kosztów procesu, wymiar opłaty, zwrot opłaty lub zaliczki, obciążanie kosztami sądowymi, jeżeli strona nie składa środka zaskarżenia co do istoty sprawy, koszty przyznane w nakazie zapłaty oraz wynagrodzenie biegłego i należności świadka. Powołany przepis nie dotyczy zaskarzania postanowień sądu drugiej instancji do Sądu Najwyższego. Nie stosuje się go również odpowiednio do postanowień sądu drugiej instancji.

Zakres przedmiotowy postanowień sądu pierwszej instancji zaskarżalnych zażaleniem do sądu drugiej instancji oraz postanowień sądu drugiej instancji

zaskarżalnych do Sądu Najwyższego jest wyraźnie odmienny. Możliwość zaskarżenia zażaleniem postanowień sądu drugiej instancji jest wyraźnie ograniczona przedmiotowo w art. 394¹ k.p.c., który nie przewiduje zaskarżenia zażaleniem do Sądu Najwyższego postanowienia sądu drugiej instancji sprawdzającego wartość przedmiotu zaskarżenia, ustalającego nową wyższą wartość przedmiotu zaskarżenia i wzywającego do uiszczenia brakującej części opłaty od apelacji. Nie są to postanowienia kończące postępowanie w sprawie i nie dotyczą również kosztów procesu w rozumieniu art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c. Powołanie się przez pełnomocnika powoda na ten ostatni przepis jako podstawę wniesienia zażalenia okazało się nieskuteczne. Gdyby Sąd drugiej instancji odrzucił apelację, wówczas postanowienie to – jako niewątpliwie kończące postępowanie w sprawie - podlegałoby zaskarżeniu na podstawie art. 394¹ § 2 k.p.c. Rozpoznając zażalenie na postanowienie o odrzuceniu apelacji Sąd Najwyższy mógłby (na wniosek skarżącego – art. 380 k.p.c.) rozpoznać także niepodlegające zaskarżeniu postanowienia Sądu drugiej instancji poprzedzające zaskarżalne postanowienie o odrzuceniu apelacji. W rozpoznawanej sprawie nie doszło jednak do odrzucenia apelacji, a Sąd Okręgowy wydał wyrok, zaskarżony przez powoda skargą kasacyjną.

Podsumowując powyższe rozważania należy stwierdzić, że od postanowienia sądu drugiej instancji sprawdzającego wartość przedmiotu zaskarżenia, ustalającego nową wyższą wartość zaskarżenia i wzywającego do uiszczenia brakującej części opłaty od apelacji nie przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego na podstawie art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c. i art. 373 k.p.c. oraz w związku z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.